

Nr 169.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anvisande å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1939/40 av vissa ytterligare anslagsmedel; given Stockholms slott den 8 mars 1940.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Per Edvin Sköld.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 8 mars 1940.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anmäler chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Sköld, följande ärenden angående medelsanvisningar för försvarsväsendets räkning med förmålan tillika, att ärendena nr 1, 2 och 3 vore av den natur, att närmare redogörelse för deras innebörd än som av det följande framginge icke borde ske till statsrådsprotokollet; ytterligare upplysningar i nämnda ärenden borde få lämnas genom de handlingar, som komme att överlämnas till riksdagens vederbörande utskott. Ärendena borde upptagas under de särskilda rubriker i riksstaten för innevarande budgetår, till vilka de enligt sin natur vore att hänföra.

Departementschefen anför vidare:

EGENTLIGA STATSUTGIFTER.

Fjärde huvudtiteln.

F. Flygvapnet.

[1.] 20. **Anskaffning och förnyelse av flygmateriel, reservationsanslag.** I skrivelse den 14 februari 1940 har flygförvaltningen — under förmälan, att de belopp om sammanlagt 7,439,240 kronor, som från anslaget till anskaffning och förnyelse av flygmateriel m. fl. anslag ställts till ämbetsverkets förfogande för inköp av viss flygmateriel, icke försloge därtill, enär under tiden till dess materielen levererats kursstegring inträffat å utländsk valuta, som icke kunnat förutses vid uppgörandet av kostnadsberäkningarna, samt därjämte tullavgifterna för materielen till följd av det högre priset utgått med högre belopp än som beräknats — hemställt om anvisande av det belopp, 344,000 kronor, varmed kostnaderna för anskaffning av ifrågavarande materiel överstigit för ändamålet redan anvisade medel.

Departements-
chefen.

Förevarande framställning finner jag mig böra tillstyrka. Anslagsmedlen ifråga synas böra anvisas såsom tillskott till det för innevarande budgetår upptagna anslaget till anskaffning och förnyelse av flygmateriel. I enlighet härmed hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Anskaffning och förnyelse av flygmateriel* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1939/40 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 344,000.

KAPITALINVESTERING.

Fonden för förslag till statsverket.

[2.] 9 d. **Anordnande av flygplats å Ostkusten, reservationsanslag.** I en av chefen för försvarsstaben med eget yttrande den 14 februari 1940 överlämnad, den 7 i samma månad dagtecknad skrivelse har chefen för marinen — efter samråd med chefen för flygvapnet — hemställt om anvisande av erforderliga anslagsmedel för anordnande av en flygplats å en i skrivelsen närmare angiven plats å Ostkusten, som efter rekognosceringar, utförda genom chefs för flygvapnet försorg, befunnits därför lämpligast. Kostnaderna för flygplatsen i fråga har av chefen för marinen beräknats till sammanlagt omkring 200,000 kronor, varav 7,000 kronor avsåges för markförvärv, medan återstoden belöpte å arbeten för flygplatsens iordningställande m. m.

Då det, såsom chefen för marinen i sin skrivelse framhållit, måste anses vara av stor betydelse för landets försvarsberedskap, att ifrågavarande flyg-

plats snarast anläggas, finner jag mig böra tillstyrka, att erforderliga medel anvisas för ändamålet.

Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Anordnande av flygplats å Ostkusten* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1939/40 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 200,000.

[3.] 9 e. **Förvärv av mark vid Hårsfjärden, reservationsanslag.** I skrivelse den 3 februari 1940 har marinförvaltningen gjort framställning om anvisande av medel för förvärv för kustflottans räkning av två intill den kronan tillhöriga fastigheten Alfsta 4⁶ vid Hårsfjärden belägna markområden, nämligen ett om 8,360 kvadratmeter tillhörigt Hyresgästernas Sparkasse- och Byggnadsförening u. p. a. i Stockholm och ett om 118,210 kvadratmeter, som ägdes av hovjägmästaren H. Johnson. Föreningen hade erbjudit kronan att förvärva förstnämnda område efter ett pris av 1 krona 75 öre för kvadratmeter, eller således omkring 14,630 kronor, vartill komme för inlösen av vissa å området befintliga anordningar ytterligare 1,500 kronor. Det Johnson tillhöriga markområdet utgjordes av fastigheterna Alfsta 4³ och 4⁴ samt del av fastigheten Alfsta 3¹, ävensom ett 90 meter långt strandområde, tillhörande Berga gård. Hela det Johnson tillhöriga markområdet, med undantag av därå befintliga vägar och nyssnämnda strandområde, hade av distriktslantmätaren Konrad Jansson år 1934 uppskattats till ett värde av 144,677 kronor. Johnson hade emellertid erbjudit kronan att förvärva antingen hela markområdet för 100,000 kronor eller södra delen av detsamma för 80,000 kronor. Med hänsyn till att sistnämnda pris proportionsvis vore alltför högt ansåge marinförvaltningen det vara förmånligare att inköpa hela det nu ifrågavarande markområdet. Kronan kunde möjligen senare förhandla med föreningen om utbyte av norra delen av detsamma mot det föreningen tillhöriga området. Marinförvaltningen, som prövat de begärda köpeskillingarna skäliga, ansåge det vara förmånligt och förutseende, om kronan förvärvade oförmälda två, å en ärendet bilagd karta närmare angivna områden, varigenom kustflottans behov av mark kunde tillgodoses. Marinförvaltningen ville dessutom framhålla, att avstyckningsplan redan föreläge för de till inköp föreslagna områdena, varför risk föreläge, att desamma inom kort tid till förfång för flottans anläggningar såldes och bebyggdes.

På grund av vad sålunda anförts hemställde marinförvaltningen, att för förvärvande av markområdena i fråga måtte anvisas ett belopp å sammanlagt 116,130 kronor.

Av utredningen i ärendet torde framgå, att ett förvärv för kronans räkning av de till inköp föreslagna områdena skulle vara av stor betydelse för tillgodoseende av kustflottans behov av mark vid Hårsfjärden. Därigenom skulle också undvikas de uppenbara olägenheter, som områdenas styckning och försäljning till enskilda skulle innebära för kustflottans utnyttjande av kronan redan tillhörig mark vid Hårsfjärden. Norra delen av det Johnson tillhöriga området synes emellertid icke vara behöfligt för något kronans

*Departements-
chefen.*

ändamål. För kustflottans behov erforderligt markområde torde därför lämpligen kunna erhållas därigenom att kronan förvärvar hela det Johnson tillhöriga området och därefter förhandlar med Hyresgästernas Sparkasse- och Byggnadsförening om utbyte av områdets norra del mot det föreningen tillhöriga markområdet. Då den av Johnson begärda köpeskillingen, 100,000 kronor, synes vara skälig, finner jag mig fördenskull böra tillstyrka, att nämnda belopp äskas av riksdagen för förvärv av ifrågavarande, å den ärendet bilagda kartan närmare angivna markområde, bestående av fastigheterna Alfsta 4³ och 4⁴, del av Alfsta 3¹ samt det i ärendet omförmälda, under Berga gård lydande strandområdet.

Under återopande av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Förvärv av mark vid Hårsfjärden* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1939/40 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 100,000.

[4.] 9 f. **Utvidgning av Östgöta flygflottiljs flygfält å Malmen m. m., reservationsanslag.** I sin skrivelse den 31 augusti 1939 angående flygvapnets medelsbehov för nästkommande budgetår har flygförvaltningen, bland annat, framhållit nödvändigheten av att flygfältet å Malmen, sedan den för Östgöta flygflottilj avsedda fjärrspaningsdivisionen uppsatts, utvidgades i nord-sydlig riktning för att medgiva tillfredsställande start- och landningsmöjligheter. Flygförvaltningen har vidare uppgivit, att möjlighet till sådan utvidgning förefunnnes genom inköp av vissa markområden söder om flygfältet, att därvid emellertid den utmed flygfältets södra gräns gående landsvägen Linköping—Mjölby måste omläggas, att länsstyrelsen i Östergötlands län gått i författning om utförande av nämnda vägomläggning, samt att, sedan arbetsplan därför utarbetats, flygförvaltningen ämnade inkomma med framställning om medel för vägens omläggning och lösen av mark m. m.

Efter erinran härom har flygförvaltningen i skrivelse den 31 januari 1940, med överlämnande av i skrivelsen omförmäld karta, gjort framställning om anvisande av medel för ifrågavarande ändamål och därvid vidare anført i huvudsak följande:

Flygförvaltningen har haft samråd med länsstyrelsen i Östergötlands län beträffande lämpligaste sättet att lösa berörda vägfråga. Olika förslag hava därvid framkommit. Vid sammanträde den 24 januari 1940 inför länsstyrelsen, varvid jämväl representanter för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, Linköpings stad och Valkebo vägdistrikt voro närvarande, framkom, att vägfrågan, för att kunna lösas inom erforderlig tid — som möjligen torde kunna nedbringas till omkring 4 månader, efter vilken tid vägen borde kunna upplåtas till allmän trafik — och för rimliga kostnader, borde ordnas enligt vad här nedan anges.

Landsvägen söder om flygfältet mellan punkterna A och B å kartan borde flyttas söder ut så långt, att den kommer omkring 650 meter söder om nuvarande flygfälts södra gräns. Den nya vägsträckan omfattar omkring 5,650 längdmeter och anges med svart streck å kartan. Vägbredden bör

utföras till samma bredd som den förut befintliga eller 7 meter. Kostnaden har preliminärt uppskattats till 455,000 kronor, i vilket belopp ersättning för vägmarken inräknats.

Flygförvaltningen får i detta ärende ytterligare anföra följande. Genom den föreslagna vägomläggningen och inlösen av del av området mellan nya vägen och flygfältet — å kartan angivet med röd streckning — kan bland annat flygfältet förstöras söderut, så att flygfältets längd i nord-sydlig riktning utökas från 650 till 1,300 meter. Denna ökning är nödvändig för att på betryggande sätt start och landning skall kunna försiggå jämväl med större 2-motoriga flygplan.

Den föreslagna markinlösen möjliggör ävenledes, dels att frågan om den utvidgning av verkstads- och förrådsutrymmena vid centrala flygverkstaden å Malmen, i anledning av den utökning av flygmaterielen, vilken av Kungl. Maj:t beslutats, kan lösas på ett tillfredsställande sätt, dels att mark kan erhållas för den föreslagna försökscentralen.

För här ovan angivna ändamål — flygfältets utökning och mark för centrala flygverkstaden och försökscentralen — erfordras en sammanlagd markareal av cirka 47 har, vilken drager en kostnad enligt inkomna anbud och enligt uppskattning av 475,000 kronor, vartill kommer 20,000 kronor för anslutningsväg till verkstadsområdet.

För iordningställande av den del av den inlösta marken, som avses för flygfältets utvidgning, beräknas härutöver 140,000 kronor.

De sammanlagda kostnaderna skulle sålunda bli:

för ändring av väg	kronor	445,000:—
för markinlösen	»	495,000:—
för flygfältsarbeten	»	140,000:—

Summa kronor 1,080,000:—

Flygförvaltningen bifogar i detta sammanhang avskrifter av länsstyrelsens i Östergötlands län, väg- och vattenbyggnadsstyrelsens och Valkebo vägdistrikts styrelses uttalanden, varav framgår, att från vederbörande myndigheters sida ingen erinran härvid finnes att anföra mot förevarande vägomläggning.

På grund av vad sålunda anförts och med framhållande särskilt av nödvändigheten av att åtgärder omedelbart vidtoges i berört syfte hemställde flygförvaltningen, att för ifrågavarande vägomläggning, markinköp och flygfältsarbeten ett belopp av 1,080,000 kronor måtte ställas till flygförvaltningens förfogande.

Av utredningen i ärendet torde framgå, att en utvidgning av flygfältet å Malmen är av behovet påkallad för att start och landning med flygplan skola kunna försiggå på ett betryggande sätt. Den av flygförvaltningen i sådant avseende föreslagna utvägen synes därvid vara den ur olika synpunkter lämpligaste, enär därigenom vinnes såväl mark för erforderlig utvidgning av centrala flygverkstaden å Malmen som ock att landsvägen Linköping—Mjölby kommer att förläggas helt utom de militära anläggningarna å Malmen. Jag anser mig därför böra tillstyrka, att medel för ifrågavarande ändamål ställas till förfogande och hemställer förty, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Departements-
chefen.*

att till *Utvidgning av Östgöta flygflottiljs flygfält å Malmen m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1939/40 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 1,080,000.

[5.] 9 g. Flottiljverkstad för Östgöta flygflottilj, *reservationsanslag*. I skrivelse den 12 februari 1940 har flygförvaltningen gjort framställning om anvisande av medel till anordnande av vissa verkstadslokaler m. m. i den byggnad, där instruktionsverkstaden för Östgöta flygflottilj för närvarande är inrymd, och därvid anført i huvudsak följande:

Östgöta flygflottilj hade hittills varit hänvisad till centrala flygverkstaden å Malmen för reparationer å flygplan. Med den stora anhopning av arbeten, som förekomme vid verkstaden, hade det icke kunnat undvikas, att vissa reparationer förorsakat för flottiljen menliga dröjsmål, vilket under nuvarande förhållanden vore olämpligt. Det syntes därför flygförvaltningen vara angeläget att, vad beträffade mindre skador å flygplan, avlasta flygverkstadens arbetsbörda genom att utbygga den innevarande budgetår iordningställda signal- och instruktionsverkstaden vid Östgöta flygflottilj till en flottiljverkstad, där brådskande reparationsarbeten å flygplan utan tidsutdräkt kunde utföras. I nämnda instruktionsverkstad funnes anordnad en monteringshall, varjämte i densamma befintligt utrymme, som av kostnadshänsyn lämnats outnyttjat, kunde disponeras för anordnade av smides-, motor- och snickeri-verkstäder jämte vissa förråd. Kostnaderna för dessa byggnadsarbeten hade av flygförvaltningen beräknats uppgå till 40,000 kronor.

Departements-
chefen.

Då genom den av flygförvaltningen föreslagna anordningen på ett relativt enkelt sätt ett för flygflottiljen viktigt behov kan fyllas, anser jag mig böra tillstyrka, att medel för ändamålet ställas till förfogande. Jag får därför hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till anordnande av en *Flottiljverkstad för Östgöta flygflottilj*
å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1939/40 anvisa
ett *reservationsanslag* av kronor 40,000.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Anders Broberg.